

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2016 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 945 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 488 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 299 podniků obchodu a 656 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu se** v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** respondentů snížilo. 33,3 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 64,7 % jako uspokojivou a 2 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 63,4 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 2,3 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 34,3 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky i zahraniční poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 85,7 % tržeb, respondenti s 7,8 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 6,5 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 83,8 % tržeb, jako nízká u respondentů se 7,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 8,8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 83,4 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 8,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 8,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 81,3 % tržeb, u 9,1 % za nízkou a u 9,6 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 22,5 % tržeb, poklesla u 5,2 % podniků a u podniků s 72,3 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 25,6 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 4,7 % a neměnnost podniků s 69,7 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 92,5 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 1,9 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 94,0 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 85,2 %. Podniky, jejichž tržby představují 44,3 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 22,2 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v lednu v mezičtvrtletním srovnání zvýšilo a dosáhlo 85,2 %, **Hlavní bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, uvádí ji téměř 40 % vykazujících jednotek.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 93,8 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 5,3 % tržeb a zhoršila se u 0,9 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 5,2 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 6 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 94,3 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 91,7 % tržeb.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se nezměnila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 12 % a zhoršení respondenti s 2 % tržeb, beze změny 86 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 13,7 % respondentů, u 2,2 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 84,1 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 15,3 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 5,1 % a respondenti představující 79,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 76,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 17,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 75,7 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 20,9 % a se snížením respondenti se 3,4 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 23,7 % tržeb, snížení očekává 2,0 % respondentů a neměnnost 74,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 20,3 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 78,2 % za celý soubor a snížení exportu očekává 1,5 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 23,1 % tržeb, pokles respondenti s 1,7 % tržeb a respondenti se 75,2 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 16,3 %, ke změnám nedojde u 82,6 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 1,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 18,6 % respondentů zvýšení dovozu, 1,3 % snížení a 80,1 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 85,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 9 % a nedostatečné u podniků s 5,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 84,4 % tržeb, více než dostatečné u 9,7 % a nedostatečné u 5,9 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnnost tempa růstu **výrobní činnosti** a téměř neměnnost **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 20,9 % tržeb, se snížením počítá 5,9 % respondentů a respondenti se 73,2 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 23,8 % tržeb, neměnný vývoj 72,5 % respondentů a pokles výroby 3,7 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 10,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,4 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 18,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 4,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti také u 6,4 % tržeb a s neměnností u 89,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 4,9 % tržeb, snížit u 6,6 % tržeb a 88,5 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 17,4 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 9,4 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,9 % počtu respondentů, u 7,1 % selepší a u 2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 49,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7,9 % a snížení 13,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** ve zpracovatelském průmyslu vyplývá, že po růstu v roce 2015 očekávají respondenti pro rok 2016 nadále růst investic zhruba o 10 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v dubnu meziměsíčně snížilo o 1,5 bodu. V meziročním srovnání je nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů téměř nezměnilo. Hodnocení **celkové poptávky** po stavebních pracích se oproti březnu mírně zvýšilo. V dubnu hodnotilo 28,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 60,4 % jako uspokojivou a 11,2 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 13,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 14,5 % respondentů a u ostatních (se 71,9 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 52 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 45,9 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 2,1 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 9,3 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 66 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 26,9 % stavebních prací a zhoršení s 7,1 %.

V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 41,6 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 4,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 53,5 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnnost tempa **stavební činnosti** a také **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 36 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 6,8 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 57,2 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 71,5 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 17,8 % respondentů a snížení 10,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 80,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 56,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 3,2 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 1,9 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 16,4 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 41,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 9,1 % své produkce, neměnnost u 84,4 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 6,5 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 20,5 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 14,3 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 52 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 6,2 % a snížení 8,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 33,1 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v dubnu meziměsíčně zvýšilo o 1 bod. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví nižší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů snížilo. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 38,1 % respondentů, 58 % jako odpovídající sezóně a 3,9 % jako špatnou. Zásoby zboží se téměř nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,5 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 16,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 80,6 % tržeb a s 3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 72,2 % respondentů, 24,4 % očekává růst a 3,4 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 94,6 % tržeb, 2,3 % předpokládá pokles a 3,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se snížila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 36,5 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 61,3 % žádné změny nepředpokládají a 2,2 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v dubnu oproti březnu snížilo o 2,2 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku také nižší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti březnu nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 58,5 % respondentů jako dobrou, 40,3 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,2 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se v dubnu téměř nezměnilo, její očekávání pro příští **tři měsíce** se mírně snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 24,3 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 73,7 % respondentů a 2 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,7 % respondentů, růst cen 4,6 % respondentů a 2,7 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 4,8 % respondentů, neměnnost 69,6 % a růst počtu zaměstnanců 25,6 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se téměř nezměnila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v dubnu meziměsíčně snížilo o 1,2 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.